

PORTRET DE SCENOGRAF

Horațiu MIHAIU

Mihai Constantin RANIN – regizorul scenograf

Sunt mulți regizori care aleg să își realizeze singuri și scenografiile spectacolelor lor, din dorință – de altfel, îndreptățită – de a avea un discurs estetic coerent și unitar, în acord cu concepția lor regizorală. Unii reușesc să obțină rezultate mai mult decât remarcabile; alții, din credința în forțele lor proprii, dar mai puțin ajutați de talent, eșuează. Ca un exemplu cunoscut, în prima categorie se înscrie – cu siguranță – Silviu Purcărete, arareori remarcat de către critica de specialitate drept unul dintre marii noștri... scenografi! Deși puțină lume știe, acesta a fost un strălucit absolvent al Liceului de Arte Plastice din București, un desenator remarcabil, cu solide cunoștințe în domeniul său. Mai pot menționa aici câteva scenografii realizate de Silviu Purcărete, de o excepțională valoare, care cu grecu pot fi uitate de memoria noastră teatrală: *Decameron 657* (la Teatrul „Anton Pann” din Râmnicu Vâlcea), *Orestia* sau *Măsură pentru măsură* (la Teatrul Național din Craiova).

Despre un alt regizor-scenograf ar trebui să vorbim cam pe aceleași coordonate. După debutul său, în anul 1985, ca regizor, la Studioul „Casandra” (cu un *Capul de rățoi* ce nu a trecut neobservat), Mihai Constantin Ranin debutează și la Sibiu, unde, în câțiva ani, devine unul dintre copiii-minune ai teatrului românesc, având o ascensiune fulminantă. Valentin Silvestru era la vremea aceea unul dintre criticii de teatru care îl aprecia cu cel mai mare entuziasm, iar Dumitru Solomon și Dumitru Chirilă îi prevedea un viitor strălucit! Pe lângă excelentele lui montări

sibile, McRanin se face remarcă și ca un foarte bun scenograf (un exemplu fiind memorabilul *Joc al vieții și al morții în deșertul de cenușă* de Horia Lovinescu, din 1988).

Din păcate, la scurt timp după debut, în anul 1989, McRanin hotărăște să emigreze în Franța. Marcat de chinurile și ororile care se întâmplau la acea vreme, într-un Sibiu cenușiu, aflat sub controlul „printișorului ceaușist” și al supravegherii securiștice sufocante, se stabilește la Paris. Urmează câțiva ani grei, în care încearcă din răsputeri să răzbată, într-o societate aşezată pe cu totul alte principii, în care, ca emigrant și mai ales ca regizor, este extraordinar de greu să te realizezi. Și totuși, reușește! Încă din 1990, izbutește să monteze spectacole, regizează, realizează scenografii, este producător de spectacole, creează o companie de teatru („Anamorphoses Spectacles”), lucrează la Euro Disneyland Paris, predă cursuri de artă și lucrează câțiva ani, ca redactor-colaborator, la Radio France International sau este chiar comisar de expoziții la Centrul Pompidou!

Surprinzător, în anul 1998 se hotărăște să revină în țară. Desigur, la Sibiu... Revenirea sa este la fel de spectaculoasă. Dar se remarcă o mult mai mare apreciere către scenografie, către un discurs estetic regizoral, în care încearcă să dețină și controlul asupra elementelor plastice. *Picnic pe câmpul de luptă*, *Romeo și Julieta*, *Don Quijote*, *Nunta lui Figaro* (la Teatrul Mic), *Avatarii faraonului Tla*, *Clavigo* (la Secția germană a Teatrului din Sibiu), sunt doar câteva dintre reușitele sale scenografice. Cel puțin ultimul spectacol menționat aduce, pentru prima dată pe o scenă de teatru din România, personaje supradimensionate, capele actorilor în mărimi impresionante și decorul rafinat făcând din reprezentare un succes memorabil! Avea să fie și ultimul spectacol al regretatului regizor Gh. Marinescu-Goange.

Urmează un lung șir de spectacole, în care regizorul McRanin își etalează cu prisoșință măiestria sa scenografică. Scenografiile sale sunt de un rafinament și de o frumusețe cum rar se pot vedea pe scenele noastre. Costumele sunt fabuloase, în special acolo unde barocul își face simțită prezența, materialele, croiurile și cromatica fiind stăpânite la perfecție. Detaliile sunt atent construite, nimic nu este lăsat la întâmplare, de la peruci, eșarfe,

Zburătorul, spectacol în memoria lui Conrad Haas și Herman Oberth

machiaje, până la pantofi, cu o autentică formă a originalului. Nu cunosc mulți scenografi care să conceapă costume sau decoruri cu un asemenea simț estetic, pentru perioada istorică respectivă. Molière, Büchner sau Genet sunt aduși pe scenă cu o rigoare de expresie scenografică rar întâlnită. Încet-încet, McRanin și-a construit o carieră scenografică demnă de a fi luată în considerație. Semnătura sa la realizarea decorurilor sau a costumelor devine un fapt artistic firesc, iar colaborările sale scenografice cu regizori importanți se înmulțesc. Semnează scenografii pentru Mihai Măniuțiu, Alexander Hausvater, Di Trevis, Kemal Başar, Suren Şahverdian și mulți alții.

În zona teatrului de stradă, McRanin este un pionier. Festivalul de la Sibiu a cunoscut primele mari montări stradale datorită lui. Cine ar putea uita revărsarea de forțe artistice, coordonarea perfectă a actanților, uriașa scenotehnică, decorurile fastuoase și costumele flamboaiante ale spectacolelor *Ioana d'Arc*, *Divina Comedie* sau *Satyricon*, care deschideau Festivalul de Teatru de la Sibiu? În acest domeniu, aportul scenografic este copios. Iar McRanin poate fi considerat părintele teatrului de stradă din România!

Apoi, nu mai puțin interesantă este cariera sa managerială. După perioada sibiană, McRanin purcede la înființarea unui magnific Teatru la Târgoviște: Teatrul „Tony Bulandra”, pe scena căruia vor monta Mihai Măniuțiu, Laurian Oniga, Victor Ioan Frunză, Alexander Hausvater, Suren Şahverdian, Di Trevis, Sorin Militaru, Florin Piersic jr., Horațiu Mihaiu și alții. Pentru o scurtă perioadă se mută la Deva, unde, datorită eforturilor sale, repune pe picioare un Teatru ieșit din circuit (fostul Teatru de Revistă, Deva) și îl binecuvântează cu o clădire superb renovată. După două stagioni, în care a pus bazele unei trupe și a unui repertoriu, se reîntoarce la Târgoviște, pentru a desăvârși construirea Teatrului pe care îl înființase și pe care și-l dorește a fi unul dintre marile centre de creație teatrală.

În tot acest timp, activitatea sa de scenograf a continuat discret, deși motive de a fi remarcat ar fi avut din plin. Printre excelentele sale scenografii, trebuie menționate neapărat cele de la *Deșteptarea primăverii*, *Martorii* sau *Mica noastră stabilitate* (regia Mihai Măniuțiu), *D'ale*

Bărbierul din Sevilla de Rossini

carneavalului, splendidul spectacol de autor *Frida. Impresii, O vară fierbinte pe Iza* (regia Mihai Măniuțiu), *Un tramvai numit dorință* (regia Suren Șahverdian), *A douăsprezecea noapte* (regia Di Trevis); sau, venind la cele mai noi producții târgoviștene, scenografiile pentru *Cineva are să vină* (regia Monica Pop), *Nunta lui Figaro* (regia McRanin) și *Carmen* (regia Suren Șahverdian). Caracteristica importantă a scenografiilor sale o reprezintă un cadru plastic funcțional, arareori încărcat, o acuratețe a liniilor compozitionale, perspectivele fortate, știința alegerii materialelor, o cromatică bine echilibrată pentru o punere în lumină a detaliilor, dar și inventivitate în găsirea soluțiilor optime care facilitează munca regizorului. Este interesat de asemenea de scenografia pentru păpuși și marionete, dar și pentru anamorfoze plastice, supradimensionări, monumentalism arhitectural. Este un exceptional creator de costume de epocă. Poate unul dintre ultimii care stăpânesc unelele și cerințele în acest domeniu. Mereu atent la nuanțe, la detaliu sau la obiectele scenice. Nemic nu este trecut cu vederea, iar în subsidiar, în unele elemente sau detaliu, putem remarcă deseori un acut simț al umorului.

Am avut ocazia de a-i urmări îndeaproape parcursul în carieră, cu preponderență în ultimii 15 ani. Pot să afirm, fără să gresesc, că Mihai Constantin Ranin este tot atât de bun scenograf cât și regizor, iar activitatea sa ar trebui urmărită cu mult mai mare atenție de către cei îndrăguți să o facă. Eforturile sale și obiectivele sale manageriale, pe care le urmărește cu obstinație la Târgoviște, sunt foarte vizibile, chiar palpabile. Și totuși, câtă lume este interesată de un asemenea animator de teatru cum este Ranin? Mă întreb, mereu, dacă mai există atenție față de adevăratale valori, față de munca sisică pe care unii artiști o depun? Refuz să răspund la o întrebare cu răspuns aproape subînțeles. Sper doar ca, în viitor, să i se acorde mai multă atenție acestui... scenograf !

Mihai Constantin Ranin este conferențiar universitar la Facultatea de Teatru și Televiziune din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, doctor în Artele spectacolului, cu un masterat (coordonat de George Banu și Monique Borie) obținut la Sorbona (Paris) și un doctorat în arte la Universitatea de Artă Teatrală și Cinematografică (București). De altfel, este deținătorul unui impresionant CV, din care nu lipesc activitatea publicistică, realizarea unor filme, conferințe publice, editare de carte sau organizarea de manifestări și festivaluri.

Comedia erorilor de Shakespeare

CURRICULUM VITAE (selectiv)

Studii

- **2000–2006:** Doctorat în Arte în cadrul Universității de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale”, București
- **1989–1991:** Master la Universitatea Paris 3 „Nouvelle Sorbone”
- **1981–1985:** a studiat Regia în cadrul Facultății de Teatru a Institutului de Teatru, Cinematografie și Televiziune „I. L. Caragiale”, București

- **1999–2005:** Lector Universitar la Facultatea de Litere și Arte a Universității „Lucian Blaga”, Sibiu (cursuri artele spectacolului și practică)
- **1998–2005:** regizor artistic și scenograf la Teatrul Național „Radu Stancă” Sibiu
- **1996–1998:** regizor Euro-Disney la Disneyland Paris

Realizări profesionale

- **2013–prezent, 2002–2010:** Directorul general al Teatrului Municipal „Tony Bulandra”, Târgoviște
- **2014–prezent, 2007–2009:** Directorul Festivalului Internațional al Artelor Spectacolului „Babel”
- **2011–prezent:** Conferențiar Universitar Doctor la Facultatea de Teatru și Televiziune din cadrul Universității „Babeș–Bolyai”, Cluj-Napoca (cursuri de regie și practică)
- **2010–2013:** Director artistic al Teatrului de Artă Deva
- **2007:** fondatorul Festivalului Internațional al Artelor Spectacolului „Babel”
- **2006–2008:** Lector Universitar Doctor la Facultatea de Arte și Jurnalism din cadrul Universității „Valahia”, Târgoviște (cursul de arta spectacolului)

Teatrografie**Spectacole la Teatrul „Tony Bulandra”, Târgoviște:****2018-**

Carmen, adaptare după Prosper Mérimée – scenografie *Nunta lui Figaro* de Beaumarchais – regie și scenografie *Mireasă de împrumut* de A. Lindgren – scenografie

2017

Vânătoarea sălbatică, inspirat în mod liber din *Titus Andronicus* de Shakespeare – scenografie *Tache, lanțe și Cadir* de Victor Ion Popa – regie și scenografie
Cineva are să vină de Jon Fosse – scenografie *Mofurile lui Nenea lancu*, adaptare după I. L. Caragiale – regie și scenografie

2016

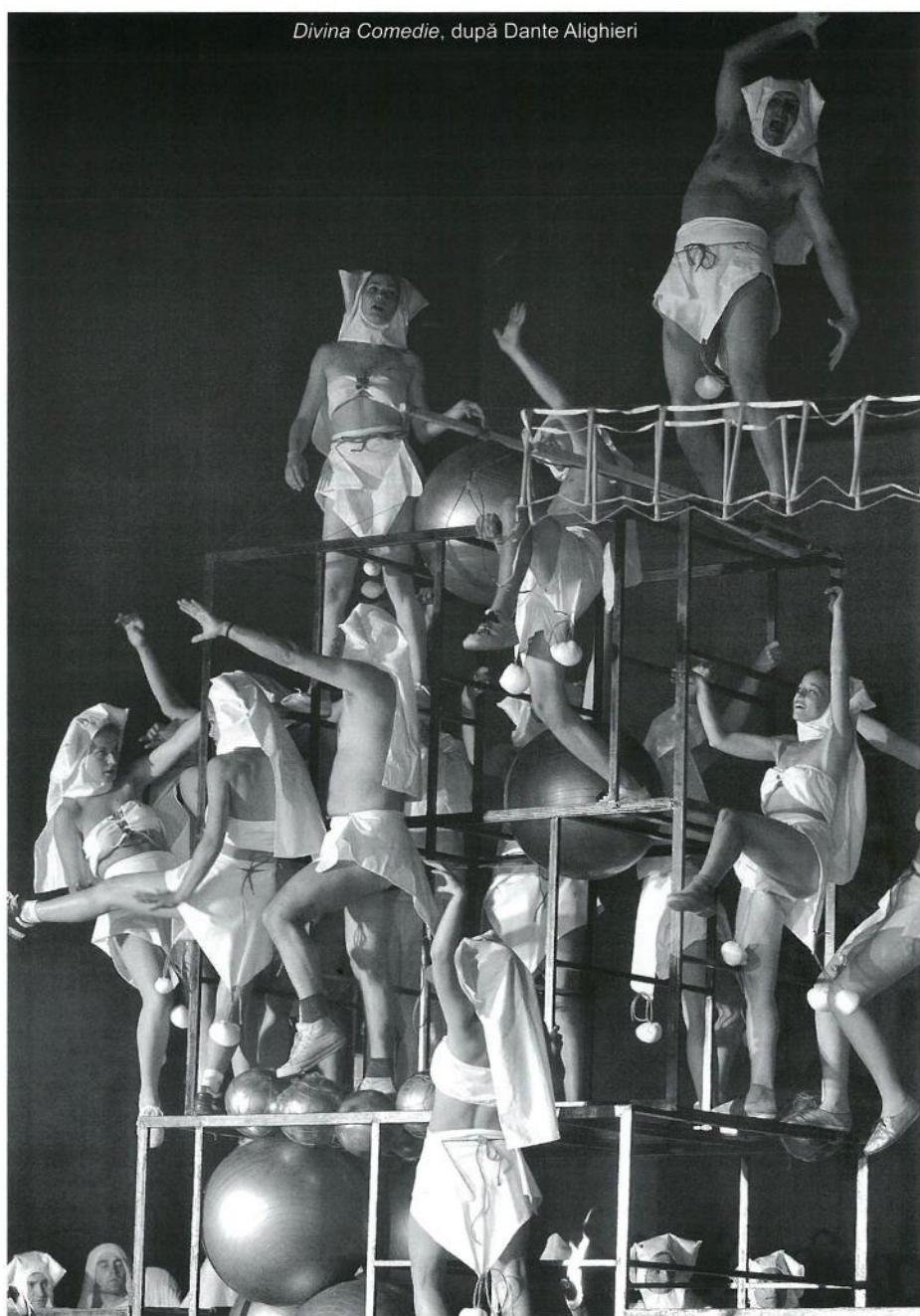
Othello de Shakespeare – scenografie *Frumos e în septembrie la Venetia* de Teodor Mazilu – regie și scenografie

O vară fierbinte pe Iza de Mihai Măniuțiu

Foto: Nicu Cherciu

Divina Comedie, după Dante Alighieri

Frida. Impresii – spectacol de teatru-dans

Visul unei nopti de iarnă de Tudor Mușatescu – regie și scenografie
Nora de Henrik Ibsen – scenografie
Trei surori de Cehov – scenografie

2015

Gaietele de Alexandru Kirțescu – regie și scenografie
Richard al III-lea de William Shakespeare – scenografie
Rozmarin sau Mâghiran (reluat ca *Gâlceava sexelor*) de António José da Silva – costume

2014

Furtuna de A. N. Ostrovski – scenografie
Hamlet de William Shakespeare – scenografie
Macbeth de William Shakespeare – scenografie
A douăsprezece noapte de William Shakespeare – scenografie
Closer de Patrick Marber – scenografie

2010

Tacâmuri de pui de György Spiró – scenografie

2009

Comedia erorilor de William Shakespeare – scenografie
Conul Leonida față cu reacțiunea de I. L. Caragiale – scenografie
Un tramvai numit dorință de Tennessee Williams – scenografie
O noapte furtunoasă de I. L. Caragiale – regie și scenografie

2008

D'ale camavalului de I. L. Caragiale – costume și decor
Femeile din Trahis după Sofocle – costume

2007

Romeo și Julieta de William Shakespeare – costume
Frida. Impresii – regie și scenografie
Mireasă de împrumut de Astrid Lindgren – regie și scenografie (coproducție cu Teatrul „Elpis”, Constanța)

2006

Martorii sau Mica noastră stabilitate de Tadeusz Rozewicz – scenografie
Cocoșul negru de Victor Eftimiu – scenografie
Agenda unui bărbat de J. C. Carrière – scenografie
Școala nevestelor de J. B. P. Molière – scenografie

2005

Don Juan sau Oaspetele de piatră, după Molière – scenografie

2004

Domnișoara Nastasia de George Mihail Zamfirescu – scenografie
Ursul de Cehov – scenografie
Romeo și Julieta de Shakespeare – regie

2003

Giordano Bruno – regie
Deșteptarea primăverii de Frank Wedekind – scenografie
Cameristele de Jean Genet – scenografie
Pescarușul de Cehov – costume

2002

Ultima birjă... Nocturna Caragiale, adaptare după I. L. Caragiale – regie și scenografie
Leonce și Lena de Georg Büchner – regie

Giordano Bruno – eretici medievali, după Georg Scherg, spectacol de stradă

2001

Don Quijote, adaptare după romanul lui Cervantes – regie și scenografie

Spectacole în alte teatre

2018

Antigona, adaptare după Sofocle – regie (Teatrul „Alexandru Davila”, Pitești)

2017

Îmbâlțirea scorpiei de Shakespeare – regie și scenografie (Teatrul Municipal „Ariel”, Râmnicu Vâlcea)

2016

Cea mai frumoasă soție de Eugène Labiche – regie și scenografie (Teatrul de Stat, Constanța)

Piațeta de Carlo Goldoni – scenografie (Teatrul Municipal „Ariel”, Râmnicu Vâlcea)

2013

Tepgoz de Dede Korkut – scenografie (Teatrul de Stat Național, Ankara)

Zburătorul, spectacol în memoria lui Conrad Haas și Herman Oberth – regie și scenografie (Piața Mare Sibiu)

Don Quijote, adaptare după Miguel Cervantes – regie și scenografie (Teatrul „Gong”, Sibiu)

2014

Romeo și Julieta de Shakespeare – regie (Tiyatro Keyfi, Turcia)

2012

Moarte accidentală a unui anarchist de Dario Fo – scenografie (Teatrul de Artă, Deva)
Brukenthal, paradă barocă – regie (bulverde și Piața Mare din Sibiu)

Bărbierul din Sevilla, spectacol cu supramarionete muzicale – regie (Piața Mare, Sibiu)

Paradă cu clovnii și supramarionete – regie (Teatrul „Andrei Mureșanu”, Sfântu Gheorghe)

Späťgátorul de nuci de E.T.A. Hoffmann – scenografie (Teatrul „Elpis”, Constanța)

Pisica doldora de bani și nepotii ei orfani, după S. Mařšák – scenografie (Teatrul „Elpis”, Constanța)

O noapte furtunoasă de I. L. Caragiale – scenografie (Teatrul „Elpis”, Constanța)

2011

Frida. Impresii – regie și scenografie (Teatrul de Artă, Deva)

Deșteptarea primăverii de Frank Wedekind – regie și scenografie (Teatrul de Artă, Deva)

Misterioasa Pariziancă de J. C. Carrière – scenografie (Teatrul de Artă Deva)

Printul și vrăjitoarea de A. Apostol – scenografie (Teatrul Elpis, Constanța)

Făt-Frumos din lacrimă de Mihai Eminescu – scenografie (Teatrul Național „Lucian Blaga”, Cluj-Napoca)

Doar pentru 3 zile de G. Staudacher – scenografie (Teatrul de Artă, Deva)

2010

Paradă Clovni, spectacol stradal – regie (Teatrul de Artă, Deva)

Purgatoriul, după Dante Alighieri

Prințul cireșelor de McRanin – regie și scenografie (Teatrul „Gong”, Sibiu)

Unde e revolverul de G. Gabor – scenografie (Deutsche Bühne Ungarn)

Contrabasul de P. Süskind – regie și scenografie (Deutsche Bühne Ungarn)

Carmen de Prosper Mérimée – regie (Teatrul de Balet, Sibiu)

Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte, după Petre Ispirescu – scenografie (Teatrul Național „Lucian Blaga”, Cluj-Napoca)

Casanova, texte anonime venețiene – regie și scenografie (Teatrul „Andrei Mureșanu”, Sf. Gheorghe)

Pasiunile lui Pantalone, după texte din Commedia dell'Arte – scenografie (Teatrul „Elpis” Constanța)

2009

Întâlniri cu tinerețea după Romain Gary – scenografie (Teatrul „Nottara” București)

Soțul păcălit de Molière – regie și scenografie (Teatrul „Elpis”, Constanța)

2008

Visele, spectacol de animație – regie și scenografie (Teatrul „Elpis”, Constanța)

Lumea circului, paradă și spectacol stradal – regie (Craiova)

2007

O vară fierbinte pe Iza de Mihai Măniuțiu – scenografie (Teatrul Național „Lucian Blaga”, Cluj-Napoca)

Caraval Venețian, paradă și spectacol pe apă – regie (Craiova)

2006

Noaptea Sfântului Dimitrie, paradă și spectacol stradal – regie (Craiova)

2005

Woyzeck de Georg Büchner – scenografie (Teatrul Maghiar de Stat, Cluj-Napoca)

Visele lui Mihai Viteazu, paradă și spectacol stradal – regie (Craiova)

2004

Satyricon, după Petronius, spectacol stradal – regie, scenografie și coregrafie (Teatrul Național „Radu Stanca” Sibiu)

Olimpia de Ferenz Molnar – regie și scenografie (Deutsche Bühne Ungarn)

Turandot de Carlo Gozzi – regie și scenografie (Teatrul „Elpis”, Constanța)

Psihoza 4:48 de Sarah Kane – scenografie (Teatrul „Act”, București)

2003

Divina Comedie, după Dante Alighieri, spectacol stradal – regie și scenografie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

Simt că fac nebunii de G. Feydeau – regie și scenografie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

2002

Conul Leonida față cu reacțiunea de I. L. Caragiale – regie și scenografie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

Ioana d'Arc, după Paul Claudel, spectacol stradal – regie și scenografie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

Face à face piese de Saviana Stănescu și Xavier Durringer – scenografie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

Gaietele de Al. Kirilescu – costume (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

Poveste despre sfârșitul lumii de K. Iliev – scenografie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

2001

Venexiana, după texte renascentiste italiene – regie și scenografie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

Clavigo de Goethe – regie și scenografie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

Avatarii faraonului Tla, după Mihai Eminescu – regie și scenografie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

Lungul drum al zilei către noapte de Eugene O'Neill – regie și scenografie (Teatrul German de Stat, Timișoara)

Visând la o lume în care ne înțelegem de Heather McDonald – regie și scenografie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

2000

Prințul cireșelor de McRanin – regie și scenografie (Teatrul „Gong”, Sibiu)

Nunta lui Figaro de Beaumarchais – regie și scenografie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

1999

Slugă la doi stăpâni de Carlo Goldoni – regie și scenografie (Teatrul Mic, București)

Romeo și Julieta de Shakespeare – regie și scenografie (Teatrul „Gong”, Sibiu)

Don Quijote, după Cervantes – regie și scenografie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

1998

Mica Sirenă de H. C. Andersen – regie (Eurodisney Paris)

Scrisorile lui Condurică de L. M. Arcade – regie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

Picnic pe câmpul de luptă de F. Arrabal – scenografie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

1997

Albă ca zăpada, după Frații Grimm – regie (Eurodisney Paris)

1996

Parada poveștilor – regie (Eurodisney Paris)

1994

Romeo și Julieta de Shakespeare – regie (Teatrul Saint Sabin Bastille)

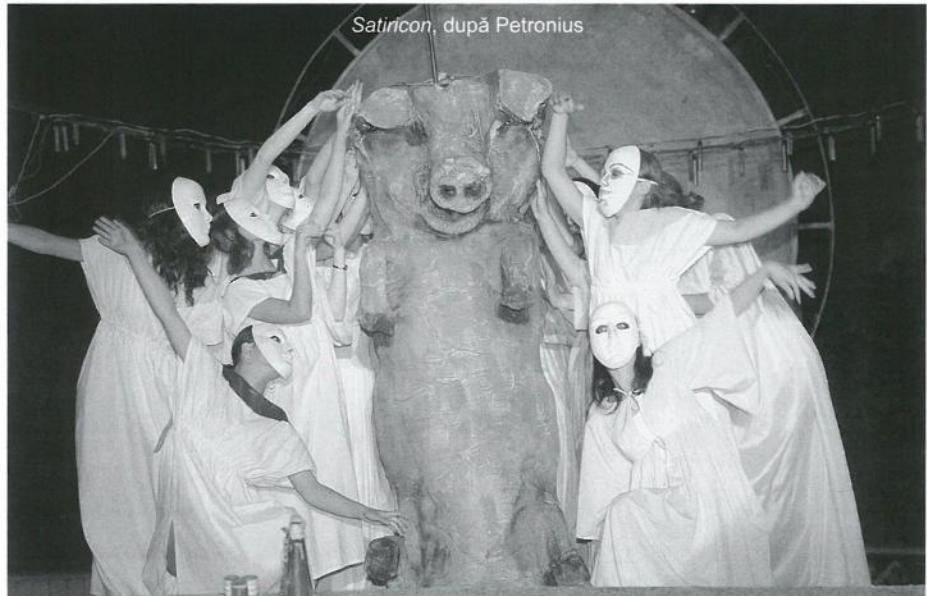
Sonata Kreutzer, după L. Tolstoi – regie (Teatrul Quai de Jemappes – Teatrul de la Potinière)

Jeanne d'Arc au Bücher de Paul Claudel – regie (Compania „Anamorfoze” Franța)

1993

La Crypte et la Chèvre de L. M. Arcade – regie (Teatrul Menilmontant și „Anamorphoses spectacle”, Paris)

La philosophie dans le Boudoir de Sade – regie (Teatrul de la Bastille, Paris)

1992

Shakespeare, spectacol bazat pe sonetele lui Shakespeare – regie (Les Louvrais Pontoise)
Așteptându-l pe Godot de Samuel Beckett – regie (St. Ouen, Teatrul Uvol și „Anamorphoses spectacle”, Franța)

Muzicanții din Bremen, după Frații Grimm – regie (Festivalul de Teatru Val d’Oise)

Nunta lui Figaro de Beaumarchais – regie (Pontoise)

Domnișoara Iulia de Strindberg – regie (Teatrul Uvol și „Anamorphoses spectacle”, Franța)

1991

Ubu roi de Alfred Jarry – regie („Les compagnons de St. Martin”, la Teatrul Montansier Versailles, Pontoise)

1990

Macbett de Eugène Ionesco – regie (St. Martin de France)

1989

Burghezel gentilor de Molière – regie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

Recital de poezie Mihai Eminescu – regie (Sibiu)

1988

Pygmalion de G. B. Shaw – regie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă de Horia Lovinescu – regie, scenografie și scenofonie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

1987

Spârgătorul de nuci de E.T.A. Hoffmann – regie (Teatrul „Gong”, Sibiu)

Triptic Mazilu – regie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

1986

Nisipuri mișcătoare de Iosif Naghiu – regie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

Trieb sand de Iosif Naghiu – regie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

O zi de odihnă de V. Kataiev – regie (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu)

1985

Capul de rățoi de G. Ciprian – regie (Studioul „Casandra” și Teatrul „Bulandra”, București)

1984

Conul Leonida față cu reacțiunea de I. L. Caragiale – regie (IATC, Studioul „Casandra”, București)

Roata de Serban Codrin – regie (IATC, Studioul „Casandra”, București)

Romeo și Julieta de Shakespeare

